

DOI 10.51558/2490-3647.2023.8.3.259

UDK 811.111'373.612.2
821.111.09-31

Primljeno: 13. 09. 2023.

Izvorni naučni rad
Original scientific paper

Milea Ajduk Kurtović

METAFORE LJUBAVI U ROMANU *ORKANSKI VISOVI* I NJEGOVOM PRIJEVODU

Rad se temelji na općim načelima teorije konceptualne metafore i teorije prevođenja metafore te će biti opisane konceptualne metafore ljubavi u romanu *Orkanski visovi* i njegovu prijevodu, zasnovano na ranijim studijama u području analize konceptualne metafore i spoznajama kognitivne lingvistike, ističući metaforu kao jednu od najvažnijih retoričkih figura u književnom djelu. Kognitivno-lingvistička kontrastivna analiza konceptualne metafore najbolje je ukazala na probleme u prikazivanju književnih metafora, društvenih i kulturoloških razlika među različitim jezicima, koristeći se metodološkim postupcima koji uključuju proučavanje korpusa i klasificiranje metafora koja su temeljene na konceptualizaciji entiteta LOVE u originalu teksta. Cilj ovog istraživanja je bio je, dakle, ukazati na važnost metaforičnosti, te entiteta LOVE u konceptualnom području, kao i komunikaciji među dvama tipološki različitim jezicima odnosno načina na koji se ove metafore realiziraju.

Ključne riječi: metafore ljubavi; teorija konceptualne metafore; teorija prevođenja; univerzalne i kulturno-specifične metafore

1. UVODNA RAZMATRANJA

Kako je u središtu zanimanja kognitivne lingvistike konceptualna metafora koja se razlikuje od one pjesničke i definira se kao „jedan od kognitivnih procesa konstruiranja značenja na temelju kojega povezujemo dvije konceptualne domene, izvornu i ciljnu“ (Kövecses 2010: 4)¹, u radu su definirane i klasificirane prema kognitivnoj funkciji konceptualne metafore ljubavi u romanu *Wuthering Heights* (Orkanski visovi) Emily Brontë.

Književnici koriste različite metafore budući da se isti pojam može metaforički strukturirati na različite načine, a uporaba konceptualne metafore može utjecati na razumijevanje književnog teksta u ideološkom i kognitivnom smislu. Pisci mogu posezati za metaforama koje su dio našeg svijeta stvarnosti da bi nas povelili iznad i pri čemu metafore postaju bogatije i dublje od pojmova u našoj svakodnevnoj uporabi (Lakoff i Turner 1989). Književne metaforične izraze doživljavamo kao nove i originalne, ali razumljive jer su često utemeljene na konvencionalnim konceptualnim metaforama. Personifikacija je metaforičko sredstvo koje se često koristi u književnim tekstovima. Omogućava nam korištenje znanja o nama samima da bismo shvatili druge aspekte u svijetu kao što su vrijeme, smrt, prirodne sile, neživi objekti (Kövecses 2002). Neke metafore su univerzalne, a neke imaju specifična obilježja kultura u kojima su nastale, s tim da metaforičke varijacije mogu postojati i u okvirima iste kulture. Drugi jezik označava i drugi kulturni i književni krug, koji čitatelj ne može rekonstruirati kao govornik maternjeg jezika. Glavni cilj rada je analizirati promjene koje se događaju kada metafore prelaze iz jednog u drugi jezik na razini konceptualne metafore, dok se ne istražuje kvalitet samog prijevoda. Određeni izrazi preklapaju se u većini jezika, tako da preklapanje, bilo na kulturnom ili semantičkom polju, olakšava tumačenje prijevoda jer stvara i u izvoru, i u prijevodu, istu sliku (Schäffner 2004, 2012).

2. TEORIJSKE POSTAVKE

Pojam konceptualne metafore su uveli George Lakoff i Mark Johnson (1980), koji smatraju da je metafora dio ljudskog kognitivnog sustava i temeljno načelo mišljenja. Metafora nije samo stvar jezika, nego je ona nezaobilazni dio ljudskog iskustva o fizičkom svijetu i temelji se na uvjerenju da je spoznajni sustav pomoću kojeg razmišljamo i djelujemo metaforički strukturiran. Primarna funkcija metafore je

---

1. VP – vlastiti prijevod (svi prijevodi na engleski i s engleskoga jezika vlastiti su prijevod autorice rada).

omogućiti razumijevanje teških, složenih, apstraktnih i nedovoljno određenih pojmova, budući da metafore „igraju središnju ulogu u definiranju naše svakodnevne stvarnosti“ (Lakoff i Johnson 1980: 5).

Konceptualne metafore podrazumijevaju dva koncepta i imaju oblik A je B, gdje se koncept A podrazumijeva pomoću koncepta B. Lingvističke metafore ili metaforični jezični izrazi su jezične realizacije konceptualnih metafora. Konceptualna metafora se obično predstavlja tako da se koriste umanjena velika slova CILJNA DOMENA (A) JE POLAZNA DOMENA (B) = ŽIVOT(A) JE PUTOVANJE(B).

Metafora uključuje prosudbu koja se temelji na odnosu između polazne domene (*source domain*) i ciljne domene (*target domain*). Kako bismo vezu između dvije domene mogli nazvati konceptualnom metaforom, između izvorne i ciljne domene mora postojati dovoljna razlika, izvorna i ciljna domena moraju pripadati dijelovima našeg iskustva koje doživljavamo kao nešto različito (Lakoff i Johnson 1980; Lakoff i Turner 1989; Lakoff 1993b; Kövecses 2002, 2005; Stanojević 2013).

I lingvističke i konceptualne metafore mogu biti konvencionalne (*conventional*) i nekonvencionalne ili inovativne (*unconventional ili novel*). Kognitivna lingvistika pruža jedinstveni okvir u kojem se mogu proučavati i sasvim inovativne i konvencionalne metafore. Konvencionalni metaforički jezični iskazi najčešće su izraz neke konvencionalne konceptualne metafore, dok inovativni jezični izrazi mogu biti rezultat novih konvencionalnih konceptualnih preslikavanja, ali i sasvim novih konceptualnih metafora (Lakoff i Turner 1989; Kövecses 2002).

Klasifikacija i analiza nekonvencionalnih metafora temelje se na odnosu između izvornih područja konkretnog, fizičkog iskustva, iz kojih se vrši preslikavanje na ciljna područja apstraktnih entiteta, mentalnih stanja, emocija i osjećaja. Pored klasifikacije prema izvornim područjima, odnosno temeljnim metaforama, naglasak je na procesima proširivanja, razrađivanja temeljnih metafora i stvaranju metaforičkih sklopova, te na interakciji metafora sa slikovnim shemama. Velika se pozornost posvećuje i izražavanju pozitivnih i negativnih vrijednosnih sudova, odnosno aksiološkom dinamizmu, koji je ugrađen u slikovne sheme poput vektora. Slikovne sheme shvaćamo kao pravilnosti koje se pojavljuju u našim svakodnevnim aktivnostima, u kretanju ljudskog tijela i našoj interakciji sa svijetom oko nas, bez kojih bi naše iskustvo bilo kaotično i nerazumljivo (Lakoff 1987).

Po svojoj prirodi metafore se zasnivaju na znanju, ali i na predodžbama (Kövecses 2002). Kod metafora utemeljenih na našem znanju o određenim konceptima preslikavamo elemente znanja, a kod metafora utemeljenih na predodžbenim shemama preslikavamo konceptualne elemente predodžbenih shema (*image shemas*). Osnovne

sheme nastaju u interakciji s okolinom iz domena kao što su spremnici, putovi, veze, sile, ravnoteža... „Naša fizička iskustva potiču stvaranje predodžbenih shema koje metaforički strukturiraju mnoge naše apstraktne pojmove“ (Kövecses 2002: 37).

Jedno od metaforičkih sredstava koja se često koriste u književnim tekstovima je personifikacija. Omogućava nam, kako smo već istakli, korištenje znanja o nama samima da bismo shvatili druge aspekte u svijetu kao što su vrijeme, smrt, prirodne sile, neživi objekti (Kövecses 2002). Personifikacija je podvrsta ontološke metafore u kojoj se apstraktan entitet strukturira prvo kao da je fizički predmet, a potom se strukturira kao ljudsko biće. Konceptualizacijom apstraktnih entiteta pripisujemo im atribute i karakteristike svojstvene ljudskim bićima, što ne bi bilo moguće bez njihove personifikacije, dajemo im ontološki status svodenjem na nešto opipljivije, neposrednije i osnovnije, samim time mnogo lakše za razumijevanje. „Personifikacija nije jedan, jedinstven, opći proces, nego se ona razlikuje prema aspektima osobe koji se biraju“ (Lakoff i Johnson 1980:33) i prema Kövecsesu „koristi jednu od najboljih polaznih domena koje imamo – nas same“ (2002: 35).

Apstraktni složeni sustavi metaforički se konceptualiziraju kao osobe. Konceptualne metafore ovoga sustava imaju polaznu domenu osoba. Ciljne domene vrlo su širokog raspona od političkih, ekonomskih, industrijski entiteta, pogleda na svijet, društvenih organizacija, odnosa i sl. Glavno žarište značenja ciljnih domena je dvos-truko: (1) ODGOVARAJUĆE STANJE i (2) STRUKTURA APSTRAKTNOG SUSTAVA (Kövecses, 2002). „Apstraktni kompleksni sustavi posredstvom sustava živih metafora postaju antropomorfni pa ih je lakše razumjeti, jer postaju bliži kada dobiju svoje značenje preko konvencionaliziranih znanja o živim bićima i njihovom ponašanju“ (Charteris-Black 2000:158-159).

Konceptualna metafora APSTRAKTNI KOMPLEKSNI SUSTAV JE OSOBA / LJUDSKO TIJELO može se podvesti pod opći kognitivni model OTJELOVLJENJE (Musolff 2004) u kojemu se specifični dijelovi tijela koriste za razumijevanje metafore. Na temelju istraživanja provedenih na tipološki različitim jezicima došlo se do spoznaja da postoje *univerzalne konceptualne metafore*, koje imaju strukturu *opće* (generičke) razine i da se njihova univerzalnost najbolje objašnjava otjelovljenjem. Takve su metafore: ŽIVOT JE PUTOVANJE, LJUBAV JE PUTOVANJE SREĆA JE GORE, SREĆA JE SVJETLOST, SREĆA JE TEKUĆINA U SPREMNIKU, LJUTNJA JE TEKUĆINA/PLIN POD TLAKOM U SPREMNIKU I METAFORE STRUKTURE DOGAĐAJA (Kövecses 2002).

Percepcija, kultura i kategorije u suodnosu s iskustvom mogu biti temelji motiviranosti različitih metaforičkih modela i lingvističkih izraza. Neke metafore su, ponovimo, univerzalne, a neke imaju specifična obilježja kultura u kojima su nastale, a metaforičke varijacije mogu postojati i u okvirima iste kulture. „Univerzalno otjelovljenje može dovesti do nastajanja potencijalno univerzalnih metafora. Različita društveno-kulturološka iskustva i različiti kognitivni procesi mogu biti uzrok metaforičkih varijacija“ (Kövecses 2005: 292). Primarne (temeljne) metafore možemo naći gotovo u svakom jeziku bez obzira na područje u kojem se on govori, na kulturu ili povijesno razdoblje u kojem su nastale. Veliki broj metafora koje su specifične za neki jezik ili društvo u drugim kulturama uopće ne nalazimo. Istraživanja pokazuju da „konceptualna metafora nije samo sredstvo konceptualizacije na razini općih kognitivnih sposobnosti, nego je ona stilsko izražajno sredstvo i sredstvo istraživanja književnosti“ (Stanojević 2013: 123). Prijevodom se smatra tekst koji je uvažen kao prijevod u ciljnoj kulturi, tako da prijevod ne mora ispunjavati zahtjeve „apsolutne ekvivalencije“ ili „adekvatnosti“ da bi bio prijevod (Chesterman 1997: 59).

Lakoff i Turner smatraju da metaforama i u književnosti upravljaju opća kognitivna načela. Postoje konceptualne metafore za razumijevanje života i smrti koje su dio naše kulture i koje automatski koristimo da bismo shvatili književna djela. To se postiže pomoću četiri strategije: proširivanje (extension), razrađivanje (elaboration), postavljanje pitanja (questioning) i kombiniranje (composing) konceptualnih metafora. Stvaranje složenih metafora odvija se na konceptualnoj razini i vrlo je kompleksno. Bitno je uočiti da se ovdje radi o konceptualno-spoznajnom procesu, o sastavljanju kompleksnih metaforičkih koncepata, a ne o spajanju riječi.

Može se zaključiti kako su metafore u književnosti najčešće *nove*, odnosno *originalne*, zbog postojanja procesa *proširivanja* i *razrađivanja* te kako su složene, odnosno *kompleksne*, zbog postojanja procesa spajanja nekoliko metafora u sklopove metafora. *Složene metafore* omogućuju uporabu običnih konceptualnih resursa na neobičan način, dalje od svakodnevnog, automatske, nesvjesne uporabe metafora.

Lakoff i Turner ističu kako je važno razlikovati slikovne metafore (*image-based metaphors*) od metafora koje se temelje na predodžbenim shemama (*image-schemas*). Slikovne metafore su bogate mentalne slike koje se preslikavaju na druge bogate mentalne slike. To su *jednopotezne* metafore (*one-shot metaphors*) u kojima se jedna bogata slika, koja se sastoji od nekoliko elemenata, povezuje s drugom bogatom slikom. Premda se uvijek eksplicitno ne izražavaju elementi koji se preslikavaju, oni pridonose uspješnoj interpretaciji književnog teksta. Neke se metafore protežu kroz čitav književni tekst ili njegov veći dio. Te metafore se nazivaju proširene metafore

(*extended metaphors*) ili megametafore (*megametaphors*). Predodžbene sheme nisu bogate mentalne slike, one su zapravo temeljne strukture kao što su ograničena područja, putevi, središta itd. (Lakoff i Turner 1989). U ovom se kontekstu primarne metafore u nekim jezicima i kulturama mogu sastaviti i tako stvoriti kompleksne metafore poput ŽIVOT JE PUTOVANJE i LJUBAV JE PUTOVANJE u kojima djeluju kao konceptualna poklapanja ili preslikavanja između izvorne domene PUTOVANJE i ciljnih domena ŽIVOT i LJUBAV.

Među ostalim, Kövecses (2005: 10) predlaže sljedeće:

- univerzalna iskustva ne vode nužno do univerzalnih metafora;
- tjelesno iskustvo može biti selektivno korišteno u stvaranju metafora;
- tjelesno iskustvo mogu premostiti i kultura i kognitivni procesi;
- primarne metafore nisu nužno univerzalne;
- kompleksne metafore mogu biti potencijalno ili djelomično univerzalne;
- mnoge su zasnovane na razmatranjima o kulturi i raznim vrstama kognitivnih procesa;
- metafore ne moraju nužno biti zasnovane na tjelesnom iskustvu.

Združivanje izvorne domene s ciljom vrlo često rezultira stvaranjem složenica, odnosno konceptualnih materijala koji su novi u odnosu i na izvor i na cilj. Potrebno je naglasiti kako se konceptualne metafore često ostvaruju ili izvode na nelingvističke načine, odnosno ne samo u jeziku i misli nego i u društveno-fizičkoj praksi i stvarnosti.

3. IDENTIFIKACIJA I ANALIZA PRIMJERA MEATAFORE LJUBAVI U ROMANU *WUTHERING HEIGHTS* (*ORKANSKI VISOVI*)

U određivanju specifičnosti domene kojom se bavimo te pojedinosti vezanih uz konkretne metafore i njihove prijevode opisat ćemo jezične konstrukcije koje su povezane s izražavanjem ljubavi, te različitim domenama. Metodologija rada je razrađena na način da su metafore iz originalnog teksta *Orkanskih visova* na engleskom jeziku, kao jednog od najpoznatijih ljubavnih romana, izdvojene prema kriterijima Kövecsesa (2005), a odnose se na metafore ljubavi:

LJUBAV JE VATRA, LJUBAV JE PUTOVANJE, LJUBAV JE SLUŽBA, LJUBAV JE SILA, LJUBAV JE VRIJEDAN PREDMET, LJUBAV JE RAZMJENA, LJUBAV JE DAVANJE, LJUBAV JE UZIMANJE PREDMETA.

Izuzev metafora ljubavi sa ciljnom domenom LOVE, iz romana su izdvojeni primjeri sa ciljnom domenom AFFECTION i HEART.

Sličnosti i razlike prema prijevodu metafora uzete su u obzir na temelju tri glavne metode prevođenja metafora:

- a) metafora u istu metaforu – direktni prijevod;
- b) metafora u različitu metaforu – zamjena slike sa metaforom koja ima isti ili sličan smisao ili slične asocijacije;
- c) metafora u značenju – parafraza, promjena ka neslikovitom ekvivalentu. (Schäffner 2012)

Prepoznavanje konceptualnih metafora koje se ogledaju u metaforičnim izrazima u književnom djelu radi se na osnovi konvencionalnih metafora. U ovom radu istraživanje konceptualnih metafora kreće iz engleskog jezika i metaforičnih izraza pronađenih u prijevodu navedenog romana, pa je hipoteza da je većina metaforičnih izraza ostala metaforična nakon prelaska u drugi jezik.

3.1. Konceptualne metafore sa domenom LOVE i AFFECTION

3.1.1. LJUBAV JE ŽIVO BIĆE

- *Her affection tired very soon – njena ljubav se umorila*
- *she who was always “love“ – nju koja je uvijek bila “ljubav”(metonimija)*
- *never to waken your filial regard for me – probudila u tebi sinovlju ljubav prema meni*
- *had he been aware that her attachement rose unsolicited – znao da je njena ljubav ponikla netražena*

3.1.2. LJUBAV JE SILA

- *Your love will make him an outcast and beggar – Tvoja ljubav učinit će od njega bijednika i prosjaka(metonimija)*

3.1.3. LJUBAV JE VATRA

- *He has extinguished my love effectually - Sasvim je ugasio moju ljubav*

3.1.4. LUBAV JE DAVANJE

- *lavishing such marks of affection on him – njega obasipa tim znacima ljubavi*

3.1.5. LJUBAV JE BOLEST

- *it is impossible that a person should die for love of a stranger – kako je nemoguće da itko umre od ljubavi prema nepoznatoj osobi*

3.1.6. LJUBAV JE IGRA

- *Making love in play? – Igrali ste se ljubavi u šali?*

3.1.7. LJUBAV JE VRIJEDAN PREDMET

- *he loses friend, and love, and all – izgubio je prijatelja, i ljubav, izgubio je sve*

3.1.8. LJUBAV JE GRAĐEVINA

- *and that's a poor love of yours that cannot bear a shower of snow – jadna je tvoja ljubav kad ne može podnijeti malo snijega*

3.1.9. LJUBAV JE OPASNOST

- *But I think she is safe from her love – mislim da mu ne prijete nikakva opasnost od njene ljubavi*

3.2. **Metafore sa domenom HEART**

3.2.1. SRCE KAO PREDMET

- *fit to break her heart – kao da joj se slama srce*
- *as recommend you to bestow your heart on him! – tako da ti ne bih preporučila da njemu daš svoje srce*
- *he had a heart – osim ako bi imao srca*
- *I would have torn his heart out, and drank his blood! – iščupao bih mu srce i pio krv*

- *if I surrendered my heart to that young person – ako bih predao srce toj mladoj osobi*
- *You and Edgar have broken my heart – Ti i Edgar slomili ste mi srce*
- *you have a heart and nerves the same as your brother-man – ti imaš srce i živce kao i svi drugi ljudi!*
- *I gave him my heart, and he took and pinched it to death, and flung it back to me – Dala sam mu svoje srce, on ga je uzeo, izmučio do smrti i bacio mi ga natrag*
- *that the Lord has touched his heart, and he is saved – da je Gospod dirnuo njegovo srce, i da je spašen*
- *breaking his heart at your fickleness – njegovo srce puca*
- *but I divined instinctively that Catherine`s heart was clouded now in double darkness – ali sam instinktivno osjećala da je Catherinino srce sada obavila dvostruka tama*
- *and casting back a look that cut my heart – ona mi dobaci pogled koji mi presječe srce*

3.2.2. SRCE KAO OSOBA

- *She is better acquainted with his heart than I, or any one besides – Ona bolje poznaje njegovo srce nego ja, ili bilo tko drugi*
- *My heart invariably cleaved to the master`s, in preference to Catherine`s side – Moje je srce bilo na gospodarevoj strani više nego na Catherininoj*
- *that my heart returned to Thrushcross Grange – da se moje srce vratilo u Thrushcross Grange*
- *heart at ease – srce ne bi brinulo*
- *Why did you betray your own heart – Zašto si izdala vlastito srce*
- *and her poor, little heart reproached itself – a njeno jadno srce korilo je sebe*
- *fortunately for my susceptible heart – srećom po moje zaljubljivo srce*

3.2.3. SRCE KAO SPREMNIK

- *he is in my soul – on je u mojoj duši*
- *ancient associations lingered round my heart – stare uspomene probudiše mi se u srcu*

- *Her affection for him was still the chief sentiment in her heart – Njena ljubav prema njemu još je prevladavala u njenom srcu*
- *I supposed I should be condemned in Hareton Earnshaw's heart – Mislio sam da bi me Hareton Earnshaw osudio u svom srcu*
- *But I've most of them written in my brain and printed in my heart – Ali većina njih je napisana u mom mozgu i mome srcu*

3.2.4. SRCE JE HRABROST

- *She hadn't had a heart to mention her ride – nije imala srca spomenuti sastanak (metonimija)*

Glede sličnosti i razlika prema prijevodu metafora, uzimajući u obzir tri glavne metode prevođenja metafora, gotovo svi izdvojeni primjeri su direktni prijevod tj. metafora u istu metaforu, dok je samo mali broj primjera zamjena slike sa metaforom koja ima isti ili sličan smisao ili slične asocijacije.

ZAKLJUČAK

U ovome se radu prikazuju i opisuju temeljne značajke konceptualne metafore u kognitivnoj lingvistici. Navedeni su primjeri metafora na hrvatskome i engleskome jeziku iz romana *Orkanski visovi*. Na temelju toga prikazan je jedinstven integrirani pristup koji u obzir uzima sve najvažnije elemente opisa konceptualne metafore. U najvažnije elemente ubrajamo sposobnost povezivanja domena i metaforičkih preslikavanja te razumijevanje nastanka metafore. Metafora se, dakle, ne koristi samo unutar pojedinog jezika kao kognitivni mehanizam nego se, kako pokazuje naš korpus odabranih primjera, može koristiti i kao premosnica između dvaju jezika u procesu prevođenja, što je još jedan dokaz koji potvrđuje njezinu univerzalnost.

Dokazano je da konceptualna metafora u književnome djelu nije samo mehanizam proizvodnje riječi i rečenica, nego je u sprezi s kulturnim i društvenim aspektima. Također, izdvojeni su i primjeri koji potkrepljuju činjenicu da određena apstraktna domena, kao što je ljubav, može biti shvaćena na čitav niz različitih načina.

Istražili smo i metaforičnost cjelokupnog korpusa metaforama LJUBAV JE VATRA, LJUBAV JE ŽIVO BIĆE, LJUBAV JE SILA, LJUBAV JE VRIJEDAN PREDMET, LJUBAV JE DAVANJE, LJUBAV JE PREDSTAVA, LJUBAV JE IGRA i LJUBAV JE BO-

LEST, te od metafora čija je domena srce SRCE JE PREDMET, OSOBA ili SPREMNIK.

Imenica HEART i njezin značaj je dokazan metaforama koje ta imenica tvori. Kako srce služi kao metafora za emocije, odnosno srce znači život, opis nesretne ljubavi izražen je metaforom slomljenog srca, a voljena osoba je u srcu. Izdvojili smo konceptualne metafore SRCE KAO PREDMET; SRCE KAO OSOBA; SRCE KAO SPREMNIK u službi opisa metafora ljubavi. Da se poimanja konceptualnih metafora u kulturama i jezicima razlikuju, potkrijepljeno je mnogim primjerima kao što su: *felt the same horror and detestation of his ancient enemy that had occupied his heart*, pri čemu prijevod metafore iz izvornoga teksta glasi: *osjećao je ono isto gnušanje i mržnju što mu se usadila u srce*. Nastojeći obraditi kako se u pojedinima metaforama konceptualizira *srce*, uočili smo da u izvornom tekstu i prijevodu kulturalne razlike imaju utjecaj na metafore, dok većina primjera ukazuje na to da postoji univerzalna struktura čovjekovih misli, osjećanja i poimanja ljubavi. Prijevod je nekad potrebno prilagoditi, pa je tako primjer *would shoot a shaft into your soul* preveden *poslala strijelu u tvoje srce*, iz razloga što u duhu našega jezika nije prikladno reći *poslala strijelu u tvoju dušu*. Analizom primjera metafora u originalnom tekstu i prijevodu dokazano je da postoji tendencija ka sličnostima i promjenama u vrsti preslikavanja u hrvatskom i engleskom jeziku, te da metafore izdvojene iz romana *Orkanski visovi* na uvjerljiv način potvrđuju polazišta teorije konceptualne metafore.

POPIS METAFORA

<p>1. I „never told my love “vocally; still, <i>if looks have language</i>, the merest idiot might have guessed I was over head and ears. (21)</p>	<p>Nisam joj nikada „izjavio ljubav“ riječima; <i>ali ako moji pogledi imaju svoj jezik</i>, i najveći idiot mogao je pogoditi da sam zaljubljen do ušiju. (8)²</p>
<p>2. She was slender, and apparently scarcely past girl hood: an admirable form and the exquisite little face that I have ever had a pleasure of beholding; small features, very fair; flaxen ringlets, or rather golden, hanging loose on her delicate neck, and eyes had been agreeable in expression, they would be irresistible: <i>fortunately for my susceptible heart</i>, the only sentiment they evinced hovered between scorn and kind of desperation, singularly unnatural to be detected there. (25)</p>	<p>Bila je vitka i vrlo mlada; imala je divan stas i najdražesnije lice koje sam ikada imao zadovoljstvo promatrati; uvojci jasno žute boje, ili čak zlatni padali su joj oko nježnog vrata, a oči bi joj, da su imale ljubazan izraz, bile neodoljive; <i>srećom po moje zaljubljivo srce</i> jedini osjećaj koji su izražavale bio je nešto između prijezira i neke vrste očaja. (13)</p>
<p>3. I guessed, however, by his irregular and intercepted breathing, <i>that he struggled to vanquish an excess of violent emotion</i>. (38)</p>	<p>Ali sam po njegovu nepravilnom i isprekidanom disanju zaključio <i>da se bori kako bi savladao neki odveć snažan osjećaj</i>. (29)</p>

4 Roman *Wuthering Heights* s engleskog je jezika na hrvatski prevela Anita Ljubić.

<p>4. I, who had determined to hold myself independent of all social intercourse, and thanked my stars that, at length,, I had lighted on a spot where it was next to impracticable - I, weak wretch, <i>after maintaining till dusk a struggle with low spirits and solitude</i>, was finally compelled to strike my colours; (42)</p>	<p>Ja koji sam odlučio držati se po strani od društvenih dodira, koji sam zahvaljivao svojoj zvijezdi što sam, najposlije, našao mjesto gdje su društvene veze gotovo nemoguće ... <i>nakon što sam se do sumraka borio protiv potištenosti i osjećaja osamljenosti</i>, napokon sam bio prisiljen spustiti svoju zastavu, i pod izgovorom da mi treba obavijest o potrebama moga domaćinstva, zamolih gospodu Dean, kad mi je donijela večeru, da sjedi u blagovaonici dok jedem; (33)</p>
<p>5. I was frightened, and Mrs. Ershaw was ready to fling it out of doors: <i>she did fly up</i>, asking how he could fashion to bring that gipsy brat into the house, when they had their own bairns to feed and fend for? (45)</p>	<p>Uplašila sam se, a gospoda Ershaw je bila spremna da ga izbaci; <i>planula je</i>, i pitala ga kako je mogao donijeti to cigansko derište u kuću kad oni imaju svoju djecu da ih podižu i hrane. (36)</p>
<p>6. He was not insolent to his benefactor, he was simply insensible; <i>through knowing perfectly the hold he had on his heart</i>, and conscious he had only to speak and all the house would be obliged to bend this wishes.(47)</p>	<p>Nije bio obijestan prema svome dobrotvoru, ali je bio ravnodušan, <i>iako je vrlo dobro znao da vlada njegovim srcem</i> i da je dovoljno samo da progovori pa da stari prisili cijelu kuću da se pokori njegovim željama. (38)</p>
<p>7. And they both set up a heart-breaking cry. (50)</p>	<p>Oboje <i>zaplakaoše kao da im se srce cijepalo</i>. (44)</p>
<p>8. Her affection tired very soon, however, and when she grew peevish, Hindley became tyrannical. (52)</p>	<p><i>Ali njena ljubav je uskoro ohladnjela</i>, kad je postala mrzovoljna Hindley se počeo vladati nasilnički. (46)</p>
<p>9. A few words from her, evincing to dislike to Heathcliff to become, <i>were enough to rouse in him old hatred</i> of the boy. (52)</p>	<p>Nekoliko njenih riječi, koje su pokazale da ona ne voli Heathcliffa, bilo je dovoljno da <i>probudi svu njegovu staru mržnju</i> prema tome mladiću. (45)</p>
<p>10. Afterwards, they dried and combed her beautiful hair, and gave her a pair of enormous slippers, and wheeled her to the fire; and I left her, as merry as she could be, dividing her foot between the little dog and Skulker, whose nose she pinched as he ate; <i>and kindling a spark of spirit in the vacant blue eyes of the Lintons-</i> a dim reflection from her ownenchanting face. (56)</p>	<p>Zatim su joj osušili i počesljali lijepu kosu, stavili joj na noge velike papuče i u naslonjaču je prenijeli do ognjišta; ostavio sam je veselu, kako samo ona zna biti, dok je dijelila svoju hranu između malog psa i Skulkera, čiju je njušku uštipnula dok je <i>zapalila iskru veselosti u hladnim Lintonovim očima</i> – to je bio samo slab odsjaj s njezina čarobnog lica. (50)</p>
<p>11. Fasting and reflection seemed <i>to have brought him to a better spirit</i>. (59)</p>	<p>Gladovanje i razmišljanje <i>doveli su ga u bolje raspoloženje</i>. (56)</p>
<p>12. <i>A good heart will help you to bonny face</i>, my lad. (61)</p>	<p><i>Dobro srce pomoći će ti da imaš lijepo lice</i>, moj mladiću. (57)</p>
<p>13. Mr. Earnshaw snatched up the culprit directly and conveyed him to his chamber; where, sdoubtless, <i>he administered a rough remedy to cool the fit of passion</i>, for he appeared red and breathless. (62)</p>	<p>Gospodin Earnshaw zgrabi krivca i uvuče ga u svoju sobu, gdje je, bez sumnje, <i>upotrijebio grubo sredstvo da rashladi taj nastup strasti</i>, jer se vratio crven i zadihan. (58)</p>
<p>14. In the first place, he had by that time lost the benefit of his early education: continual hard work, begun soon and concluded late, <i>had extinguished any curiosity he once possessed in persuitpursuit of knowledge and any love for books or learning</i>. (69)</p>	<p>Prije svega, on je u to vrijeme već bio izgubio sve koristi svoga ranog odgoja; neprekidan teški rad, koji je započinjao rano ujutro a završavao kasno uvečer, <i>ugasio svaku radoznalost koju je prije imao za stjecanje znanja i ugušio svaku ljubav za knjige i učenje</i>. (67)</p>

<p>15. Catherine and we were constant companions still at his seasons of respite from labour; but he had ceased to express his fondness for her in words, and recoiled with angry suspicion from her girlish caresses, as if conscious there could be no gratification in <i>lavishing such marks of affection on him</i>. (70)</p>	<p>Catherina i on još su bili stalni prijatelji u trenucima kada nije radio; ali je prestao riječima izražavati svoju odanost prema njoj i uzmicao je s gnjevnom sumnjom od njezina djevojačkog milovanja, kao da je mislio da ona ne može naći nikakva zadovoljstva u tome što <i>njeга obasipa tim znacima ljubavi</i>. (67)</p>
<p>16. And so it was: he turned abruptly, hastened into the house again, shut the door behind him; and when I went in a while after to inform them that Earnshaw had come home rabid drunk, ready to pull the whole place about our ears (his ordinary frame of mind in that condition), I saw the quarrel had merely effected a closer intimacy – had broken the outworks of youthful timidity, and enabled them to forsake the disguise of friendship, <i>and confess themselves lovers</i>. (73)</p>	<p>Tako je i bilo; on se odjednom okrenu, požuri u kuću i zatvori vrata za sobom; i kad sam nakon nekog vremena ušla da ih izvijestim da se Earnshaw vratio kući mrtav pijan, spreman napraviti nered po kući i da nasrće na ukućane (uvijek je bio takvog raspoloženja kada je bio pijan), vidjela sam da je svađa samo dovela do veće bliskosti – srušila je vanjske ograde mladenačke bojažljivosti i potaknula ih da skinu veo prijateljstva i <i>izjave jedno drugom ljubav</i>. (71)</p>
<p>17. As soon as you become Mrs. Linton, <i>he loses friend, and love, and all!</i> (80)</p>	<p>Čim postanete gospođa Linton, <i>on će izgubiti prijateljicu, ljubav i sve!</i> (80)</p>
<p>18. She seemed almost over- fond of Mrs. Linton; and even to his sister <i>she showed plenty of affection</i>. (89)</p>	<p>Činilo se kao da je gotovo odveć voljela gospođina Lintona; pa je čak i prema njegovoj sestri <i>pokazivala veliku ljubav</i>. (90)</p>
<p>19. I believe I may assert that <i>they were really in possession of deep and growing happiness</i> (90)</p>	<p>Mogu reći, mislim, <i>da je njihova sreća bila duboka i postajala sve veća</i>. (90)</p>
<p>20. <i>She was nearly heartbroken</i> when he ran off. (91)</p>	<p><i>Umalo joj nije srce puklo od žalosti</i> kada je otišao. (92)</p>
<p>21. I never feel hurt at the brightness of Isabella's yellow hair and the whiteness of her skin, at her dainty elegance, and the <i>fondness all the family exhibit for her</i>. (94)</p>	<p>Ja nikad nisam zavidna; ja se nikad ne osjećam pogođenom zbog sjaja Isabelline žute kose, bjeline njezina vrata, njene dražesne otmjenosti i <i>ljubavi koju joj pruža cijela kuća</i>. (96)</p>
<p>22. He would have recoiled still more <i>had he been aware that her attachment rose unsolicited</i>, and was bestowed where it awakened no reciprocation of sentiment; for the minute he discovered its existence, he laid the blame on Heathcliff's deliberate designing. (96)</p>	<p>Užasavao bi se toga još da je <i>znao da je njena ljubav ponikla netražena</i> i da je usmjerena onamo gdje nije pobuđivala odgovarajuće osjećaje; ali on to nije znao, jer čim je otkrio njeno postojanje, otkrio je Heathcliffa za smišljen plan. (99)</p>
<p>23. I'd as soon put that little canary into the park on a winter's day, <i>as recommend you to bestow your heart on him!</i> (98)</p>	<p>Kao što ne bih stavila toga malog kanarinca u park hladnog zimskog dana, <i>tako ti ne bih preporučila da njemu daš svoje srce</i>. (100)</p>
<p>24. <i>She is better acquainted with his heart than I, or any one besides</i>; and she would never represent him as worse than he is. (98)</p>	<p><i>Ona bolje poznaje njegovo srce nego ja, ili bilo tko drugi</i> i ona ga nikad ne bi prikazala gorim nego što jest. (101)</p>
<p>Here are two people sadly in <i>need of a third to thaw the ice between them</i>; and you are the very one we should both of us choose. (99)</p>	<p>25. Ovdje su dvije osobe kojima je <i>vrlo potrebna treća da bi otopila led među njima</i>; i ti si baš ta osoba koju bismo obje izabrale. (102)</p>
<p>26. We were quarrelling like cats about you, Heathcliff; and I was fairly beaten in protestations of devotion and admiration: and, moreover, I was informed that if I would but have the manners to stand aside, my rival, as she will have herself to be, <i>would shoot a shaft into your soul</i> that would fix you for ever, and send my image into eternal oblivion! (100)</p>	<p>Svađale smo se kao mačke zbog tebe, Heathcliff, i ona me je u izrazima odanosti i divljenja po svemu pobijedila; i štoviše, priopćeno mi je, kad bih se samo držala po strani, da bi moja suparnica, što ona želi biti, <i>poslala strijelu u tvoje srce</i>, koja bi te zauvijek prikovala i odaslala moju sliku u zaborav! (102)</p>

27. <i>My heart invariably cleaved to the master's, in preference to Catherine's side: with reason I imagined, for he was kind, and trustful, and honourable; and she- she could not be called the opposite., yet she seemed to allow herself such wide latitude, that I had little faith in her principles, and stillless sympathy for her feelings. (101)</i>	<i>Moje je srce bilo na gospodarevoj strani više nego na Catherininjoj; smatrala sam da je bio razlog za to, jer je on bio ljubazan, povjerljiv i častan; ona – ne bih mogla reći za nju da je bila opreka tome, ali je ipak privajala sebi toliku slobodu da sam imala malo povjerenja u njena načela, a još manje simpatije za njene osjećaje. (104)</i>
28. <i>The sun shone yellow on its grey head, reminding me of summer; and I cannot say why, but all at once, a gush of child's sensations flowed into my heart. (102)</i>	<i>Zlatno sunčevo svjetlo obasjalo je njegov vrh i podsjećalo me na ljeto; ne znam zašto, ali odjednom mi bujica dječjih osjećaja ispunila srce. (107)</i>
29. <i>Well, if I cannot keep Heathcliff for my friend –if Edgar will be mean and jealous, I'll try to break their hearts by breaking my own. (109)</i>	<i>Pa dobro, ako ne mogu imati Heathcliffa za prijatelja, ako Edgar i dalje bude pakostan i ljubomoran, pokušat ću im zdrobiti srce time što ću slomiti svoje. (115)</i>
30. <i>Your cold blood cannot be worked into a fever: your veins are full of ice-water; but mine are boiling, and the sight of such chilliness makes them dance. (110)</i>	<i>Tvoja hladna krv ne zna što je vrućica, tvoje su vene pune ledene vode; ali u mojima klučica i ta tvoja hladnokrvnost prisiljava ih da drhte. (115).</i>
31. <i>Nelly, if it be not too late, as soon as I learn how he feels, I'll choose between these two; either to starve at once, that would be no punishment unless he had a heart - or to recover, and leave a country. (112)</i>	<i>Nelly, ako ne bude prekasno, čim doznam kako se on osjeća, izabrat ću jedno od ovog dvoga: ili da umrem od gladi – što ne bi bila nikakva kazna za njega, osim ako bi imao srca – ili da ozdravim i napustim ovaj kraj. (120)</i>
32. <i>Sorry? Itll break his heart should anything happen! (120)</i>	<i>Žao? Pući će mu srce ako se išta dogodi! (128)</i>
33. <i>Inform Edgar that I'd give the world to see his face again – that my heart returned to Thrushcross Grange in twenty- four hours after I left of, and is there in any moment , full of warm feelings for him, and Catherine! (124)</i>	<i>Reci Edgaru da bih dala cio svijet samo da opet vidim njegovo lice – da se moje srce vratilo u Thrushcross Grange dvadeset i četiri sata nakon što sam ga napustila, i da je ovdje i ovog trenutka, puno toplih osjećaja za njega i Catherinu! (135)</i>
34. <i>Mr. Edgar's coldness depressed me exceedingly; and all the way from the Grange I puzzled my brains how to put more heart into what he said, when I repeated it; and how to soften his refusal of even a few lines to console Issabella. (133)</i>	<i>Bila sam vrlo potištena zbog te Edgarove hladnoće; cijelim putem do Grangea mučila sam svoj mozak mislju kako da unesem više srca u ono što je rekao kad to budem pričala, i kako da ublažim njegovo odbijanje da napiše bar nekoliko redaka da bi to utješilo Isabellu. (145)</i>
35. <i>Her appearance is changed greatly, her character much more so; and the person who is compelled, of necessity, to be her companion, will only sustain his affection hereafter by the remembrance of what she once was, by common humanity, and a sense of beauty. (133)</i>	<i>Njena se vanjšina jako promijenila, a njen karakter još i više; i onaj koji je nuždom prisiljen biti njen prijatelj, održavat će svoju ljubav odsad samo sjećanjem na ono što je ona nekad bila, općom čovječnošću i osjećajem dužnosti! (147)</i>
36. <i>The moment her regard ceased, I would have torn his heart out, and drank his blood! (134)</i>	<i>Ali onog trenutka kad njena naklonost prestane, išćupao bih mu srce i pio krv! (147)</i>
37. <i>And Catherine has a heart as deep as I have: the sea could be as readily contained in that horse-trough, as her whole affection be monopolised by him! (134)</i>	<i>A Catherina ima srce ponosno poput mojega; more bi moglo stati u onu ondje konjsku kôpanju isto kao što bi on mogao privući cijelu njenu ljubav. (148)</i>
38. <i>And Catherine has a heart as deep as I have: the sea could be as readily contained in that horse-trough, as her whole affection be monopolised by him! (134)</i>	<i>A Catherina ima srce ponosno poput mojega; more bi moglo stati u onu ondje konjsku kôpanju isto kao što bi on mogao privući cijelu njenu ljubav. (148)</i>
39. <i>“Somebody's love comes shortin her case, obviously: whose, I may guess; but, perhaps, I shouldn't say.“ (134)</i>	<i>Nečija ljubav, očigledno, nedostaje: čija, mogu pogoditi; ali možda ne bih trebala reći. (148)</i>
40. <i>But tell him, also, to set his fraternal and magisterial heart at ease: that I keep strictly within the limits of the law. (136)</i>	<i>Ali, reci mu i to □ da se njegovo očinsko i sudačko srce ne bi brimulo – da se strogo držim granica. (150)</i>

<p>41. I'll extract wholesome medicines from Mrs. Dean's bitter herbs; and firstly, let me beware the fascination that lurks in Catherine Heathcliff's brilliant eyes, I should be in curious taking <i>if I surrendered my heart to that young person</i>, and the daughter turned out a second edition of the mother! (139)</p>	<p>Iscijedit ću krepak lijek iz gorkih trava gospođe Dean; i, prije svega, moram biti na oprezu pred čarima koje se kriju u sjajnim očima Catherine Heathcliff. Bio bih u čudnom položaju <i>ako bih predao srce toj mladoj osobi</i>, a poslije bi se pokazalo da je kći drugo izdanje majke! (153)</p>
<p>42. Then the paleness of her face- its haggard aspect having vanished as she recovered flesh- and the peculiar expression arising from her mental state, though painfully suggestive of their causes, <i>added to the touching interest which she awakened</i>; and invariably to me, I know, and to any person who saw her, I should think- refuted more tangible proofs of convalescence, and stamped her as one doomed to decay. (140)</p>	<p>Izmučeni izraz njezina mršavog lica bio je iščeznuo nakon oporavka – ali neobičan izraz koji je potjecao od njezina duševnog stanja, iako je bolno podsjećao na svoje uzroke, <i>pojačavao je dirljivu pažnju koju je ona budila</i>; i □ za mene, a mislim i za svakoga tko ju je vidio – osporavao je opipljive dokaze njezina oporavljanja i obilježavao je kao biće kojemu je suđeno umrijeti. (154)</p>
<p>43. <i>You and Edgar have broken my heart</i>, Heathcliff. (141)</p>	<p><i>Ti i Edgar slomili ste mi srce</i>, Heathcliff. (157)</p>
<p>44. Mrs. Linton's glance followed him suspiciously: <i>every movement woke a new sentiment in her</i>. (143)</p>	<p>Pogled gospođe Linton sumnjičavo ga je pratio: <i>svaki njegov pokret budio novi osjećaj</i>. (159)</p>
<p>45. I shall love mine yet; and take him with me: <i>he is in my soul</i>. (143)</p>	<p>Ja ću ipak svoga voljeti; i ponijet ću ga sa sobom; <i>on je u mojoj duši</i>. (159)</p>
<p>46. <i>Why did you betray your own heart</i>, Cathy? (143)</p>	<p><i>Zašto si izdala vlastito srce</i>, Cathy? (160)</p>
<p>47. <i>I have not broken your heart- you have broken it</i>; and in breaking it you have broken mine. (144)</p>	<p><i>Ja nisam slomio tvoje srce... ti si ga slomila</i>; i slomivši ga, slomila si i moje. (160)</p>
<p>48. I instinctively echoed the words she had uttered a few hours before: "Incomparably beyond and above us all! Whether still on earth or now in heaven, <i>her spirit is at home with God!</i>" (146)</p>	<p>Instinktivno sam u sebi ponovila riječi koje je ona izrekla prije nekoliko sati: „Beskrajno daleko i iznad svih vas!“ – Bilo da je još na zemlji ili već na nebu, <i>njena se duša udomila kod boga!</i> (163)</p>
<p>49. When I firsts looked into his face, I perceived that he had got intelligence of the catastrophe; and <i>I foolish notion struck me that his heart was quelled</i> and he prayed, because his lips moved and his gaze was bent on the ground. (147)</p>	<p>Čim sam mu prvi put ugledala lice, vidjela sam da zna za nesretni događaj; i zato što su mu se usne micale dok je gledao dolje u zemlju, <i>opsjela me misao da mu je srce slomljeno bolom</i> i da se moli Bogu. (165)</p>
<p>50. "Poor wretch!" I thought; <i>you have a heart and nerves the same as your brother-man!</i> (148)</p>	<p>"Jadni bijedniče!" – pomislih – <i>"ti imaš srce i živce kao i svi drugi ljudi!"</i> (165)</p>
<p>51. <i>He has extinguished my love effectually</i>, and so I am at my ease. (152)</p>	<p><i>Sasvim je ugasio moju ljubav</i>, tako da sam sad potpuno mirna. (171)</p>
<p>52. <i>I gave him my heart, and he took and pinched it to death, and flung it back to me</i>. People feel with their hearts, Ellen; and since he has destroyed mine, I have no power to feel for him. (152)</p>	<p><i>Dala sam mu svoje srce, on ga je uzeo, umorio mučenjem i bacio mi ga natrag</i>. Ljudska bića osjećaju srcem, Ellen; i jer je uništio moje nisam više sposobna osjećati za njega. (172)</p>
<p>53. Joseph affirms he's sure he's an altered man: <i>that the Lord has touched his heart, and he is saved</i> ' so as by fire'. (153)</p>	<p>Joseph tvrdi da je on postao drugi čovjek, <i>da je Gospod dirnuo njegovo srce, i da je spašen "kao vatrom"</i>. (173)</p>

54. I answered: ‘ <i>and that’s a poor love of yours that cannot bear a shower of snow!</i> (156)	Odgovorih: <i>jadna je tvoja ljubav kad ne može podnijeti malo snijega!</i> (175)
55. For a few days, I said, he seemed regardless of the puny successor to the departed: that coldness melted as fast as snow in April, and ere the tiny thing could stammer a word or totter a step, <i>it wielded a despot’s sceptre in his heart.</i> (161)	Rekla sam vam da nekoliko dana nije obraćao nikakvu pažnju maloj nasljednici preminule; ta se hladnoća topila brzo kao travanjski snijeg, i to malo stvorene, prije nego što je moglo protepati ijednu riječ ili učiniti ijedan korak, <i>već je tiranski zavladao njegovim srcem.</i> (182)
56. I confess this blow was greater to me than the shock of Mrs.Linton’s death: <i>ancient associations lingered round my heart</i> ; I sat down in the porch and wept as for blood relation, desiring Mr.Kenneth to get another servant to introduce him to master. (162)	Priznajem da je to bio veći udarac nego smrt gospođe Linton; <i>stare uspomene probudiše mi se u srcu</i> ; sjela sam na trijem i plakala kao za rođakom; zamolila sam gospodina Kennetha da zovne nekoga drugog slugu da ga odvedu gospodaru. (183)
57. That capacity for intense attachments reminded me of her mother: still she did not resemble her, for she could be soft and mild as a dove, and she had a gentle voice and pensive expression: her anger was never furious; <i>her love never fierce: it was deep and tender.</i> (165)	Ta sposobnost za jaku ljubav podsjećala me na njenu majku; ipak ona nije bila nalik njoj jer je mogla biti blaga i nježna kao golubica i imala mio glas i zamišljen izraz; gnjev joj nikada nije bio pakostan, <i>a njezina ljubav nikad divlja, već duboka i nježna.</i> (187)
58. <i>Than the language he had held to her rankled in her heart; she who was always “love” and “darling” and “queen”, and “angel” with everybody at the Grange, to be insulted so shockingly by a stranger!</i> (172)	<i>Riječi koje joj je on uputio nagrizle su joj srce; nju koja je bila “ljubav”, “mila”, “kraljica” i “anđeo” za sve u Grangeu, da tako užasno uvrijedi jedan stranac!</i> (195)
59. What a shame of your mother, <i>never to waken your filial regard for me!</i> (179)	Sramota je za tvoju majku što nije <i>probudila u tebi sinovlju ljubav prema meni!</i> (204)
60. “Only nobody else must be kind to him: <i>I am jealous of monopolising his affection.</i> (180)	Samo nitko ne smije biti ljubazan prema njemu; <i>želim njegovu ljubav samo za sebe.</i> (205)
61. <i>But I thing he is safe from her love.</i> (187)	Ali, <i>mislim da mu ne prijete nikakva opasnost od njene ljubavi.</i> (213)
62. He couldn’t bear to discourse long upon the topic; for though he spoke little of it, <i>he still felt the same horror and detestation of his ancient enemy that had occupied his heart ever since Mrs. Linton’s death.</i> (191)	Nije mogao dugo govoriti o tom predmetu. Iako je malokad govorio o tome <i>još uvijek je prema svom starom neprijatelju osjećao ono isto gnušanje i mržnju što mu se usadila u srce nakon smrti gđe Linton.</i> (218)
63. “I didn’t! I didn’t!” sobbed Cathy, <i>fit to braek her heart.</i> (194)	Nisam! Nisam! Zajeca Cathy, <i>kao da joj se cijepa srce.</i> (221)
64. Two or three months since, were you not in a habit of writing to Linton- <i>making love in play?</i> (199)	Niste li prije dva ili tri mjeseca običavali pisati Lintonu; <i>igrali ste se ljubavi u šali?</i> (228)
65. As a true as I live, he’s dying for you: <i>breaking his heart at your fickleness: not figuratively, but actually.</i> (199)	Kod njega to bijaše ozbiljno; on se doista zaljubio. Života mi, on umire za vama; <i>njegovo srce puca, ne simbolično, nego doista.</i> (228)
66. You can feel in yourself, <i>it is imposible that a person should die for love of a stranger.</i> (199)	I vaši će vam osjećaji reći <i>kako je nemoguće da itko umre od ljubavi prema nepoznatoj osobi.</i> (229)

<p>67. Our hurry prevented any comment on the encounter Heathcliff, as we stretched towards home; with but I divined instinctively that Catherine's heart was clouded now in double darkness. (200)</p>	<p>Hitnja da što prije stignemo kući priječila je svaki razgovor o susretu s Heathcliffom; <i>ali sam instinktivno osjećala da je Catherininno srce sada obavila dvostruka tama.</i> (230)</p>
<p>68. And belived that your kindness has made me love you deeper than if I deserved your love: and though I couldn't, and cannot help showing my nature to you I regret it and and repent it; and shall regret and repent it till I die! (215)</p>	<p>I vjeruj da je tvoja ljubaznost učinila da te volim dublje nego da sam zaslužio tvoju ljubavi; i premda nisam mogao i ne mogu da ti ne otkrijem svoju narav, ja žalim i kajem se zbog toga, žalit ću i kajat ću se do smrti. (247)</p>
<p>69. Her affection for him was still the chief sentiment in her heart; and he spoke without enger: he spoke in the deep tenderness of one about to leave his treasure amid perils and foes, where he remembered words would be the only aid that he could bequeath to guide her. (216)</p>	<p>Njena ljubav prema njemu još je prevladavala u njenom srcu; a i on joj je govorio bez ljutnje; govorio joj je s dubokom nježnošću čovjeka koji će uskoro ostaviti svoju ljubljenu kćer među opasnostima. (249)</p>
<p>70. She hadn't had a heart to mention her ride, when Thursday came round; I mentioned it for her, and obtained permission to order her out of doors: for the library, where her father stopped a short time daily- the brief period he could bear to sit up-and his chamber, had become her whole world. (223)</p>	<p>Kada je došao četvrtak, nije imala srca spomenuti sastanak; umjesto nje govorila sam ja i dobila dopuštenje da izađe, jer su biblioteka – gdje je njen otac ostajao kratko vrijeme svaki dan, onoliko koliko je mogao sjediti – i njegova spavaća soba postale cio njen svijet. (259)</p>
<p>71. Catherine's face was just like a landscape-shadows and sunshine flitting over it in rapid succession; but the shadows rested longer, and the sunshinewas more transient; and her poor, little heart reaproached itself for even that passing forgetfulness of its cares. (223)</p>	<p>Catherininno lice bilo je kao i predio oko nas – sjene i sunce brzo su prelazili preko njega, al isjene su se zadržavale dulje, a sunce je bilo kratkotrajnije; a njeno jadno srce korilo je sebe čak i zbog tih prolaznih trnutaka zaborava. (259)</p>
<p>72. He signed her to precede him; and casting back a look that cut my heart, she obeyed. (243)</p>	<p>Dade joj znak da pođe ispred njega; ona mi dobaci pogled koji mi presječe srce, i poslušna ga. (284)</p>
<p>73. But I've most of them written in my brain and printed in my heart, and you cannot deprive me of those! (250)</p>	<p>Ali većina njih je napisana u mom mozgu i mome srcu, njih me ne može nitko lišiti! (293)</p>
<p>74. I supposed I should be condemned o Hareton Earnshaw's heart, if not by his mouth, to the lowest pit in the infernal regions, if I showed my unfortunate person in his neighbourhood then; and feeling very mean and malignant, I skulked round to seek refuge in the kitchen. (256)</p>	<p>Mislio sam da bi me Hareton Earnshaw osudio u svom srcu, ako ne i riječima, na najdublju jamu pakla da sam tada pokazao svoju nepoželjnu osobu u njegovoj blizini, te se, osjećajući podlu zavist, odšuljah unaokolo da potražim pribježište u kuhinji. (299)</p>
<p>75. It's yon flaysome, graceless queen, that's witched our led, we' her bold een and her forward ways – till-Nay! it fair bursts my heart. (256)</p>	<p>Evo, ova grozna bestidna ženska ovdje opčinila je mladića svojim očima i drskim ponašanjem ...tako da mi to kida srce! (311)</p>
<p>76. Your love will make him an outcast and begger. (266)</p>	<p>Tvoja ljubav učinit će od njega bijednika i prosjaka. (312)</p>

<p>77. <i>She showed a good heart, thenceforth, in avoiding both complaints and expressions of antipathy concerning Heathcliff; and confessed to me her sorrow that she had endeavoured to raise a bad spirit between him and Hareton: indeed, I don't believe she has ever breathed a syllable, in the latter's hearing, against her oppressor since. (267)</i></p>	<p><i>Pokazala je dobro srce, jer je otad pazila da mu se nikad ne požali na Heathcliffa i da mu ne otkriva svoju naklonost prema njemu; a meni je priznala da žali što je uopće pokušala izazvati neslogu između njega i Heathcliffa. I zaista mislim da otad nije više nikad u njegovoj prisutnosti kazala ni riječ protiv svog mučitelja. (312)</i></p>
--	--

LITERATURA

1. Brontë, Emily Jane (1994), *Wuthering heights*, Penguin books, London
2. Chesterman, Andrew (1997), *Memes of translation: The spread of ideas in translation theory*“, Cambridge University Press, Cambridge
3. Chesterman, Andrew (2009), “The Name and Nature of Translator Studies”, *Hermes – Journal of Language and Communication Studies*, 22(42), 13–22.
4. Charteris-Black, Jonathan (2004), *Corpus Approaches To Critical Metaphor Analysis*“, Palgrave Macmillan, London
5. Charteris-Black, Jonathan (2011), *Politicians and Rhetoric: He Persuasive Power of Metaphor*, Palgrave Macmillan, London
6. Kövecses, Zoltán (2010), *Metaphor: A Practical Introduction*, Oxford University Press, Oxford:
7. Kövecses, Zoltán (2005), *Metaphor in Culture: Universality and Variation*, Cambridge University Press, Cambridge
8. Ortony, Andrew (ed.) (1993), *Metaphor and Thought*, Cambridge University Press, Cambridge, 168-180.
9. Lakoff, George (1993), “The Contemporary Theory of Metaphor”, in: Ortony, Andrew (ed.), *Metaphor and Thought*, Cambridge University Press, Cambridge, 202-251.
10. Lakoff, George, Mark Johnson (1980), *Metaphors We Live By*, University of Chicago Press, Chicago
11. Lakoff, George (1987), *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind*, University of Chicago Press, Chicago
12. Lakoff, George, Mark Turner (1989), *More Than Cool Reason: A Field Guide To Poetic Metaphor*, University of Chicago Press, Chicago
13. Schäffner, Christina (2004), “Metaphor and Translation: Some Implications of a Cognitive Approach”, *Journal of Pragmatics*, 36(7), 1253-1269.

14. Schäffner, Christina (2012), *Intercultural Intertextuality as a Translation Phenomenon*, Aston University, Birmingham
15. Shuttleworth, Mark (2014), *Dictionary of Translation Studies*, Routledge, Abingdon
16. Stanojević, Mateuzs-Milan (2013), *Konceptualna metafora: Temeljni pojmovi, teorijski pristupi i metode*, Srednja Europa, Zagreb

METAPHORS OF LOVE IN THE NOVEL *WUTHERING HEIGHTS* AND ITS TRANSLATION

Summary:

The article is based on the general principles of the theory of conceptual metaphor and the theory of metaphor translation, and will describe the conceptual metaphors of LOVE in the novel *Wuthering Heights* and its translation, based on earlier studies in the field of conceptual metaphor analysis and cognitive linguistics, emphasizing metaphor as one of the most important rhetorical figures in a literature. The cognitive-linguistic contrastive analysis of the conceptual metaphor best indicates the problems in the presentation of literary metaphors, social and cultural differences between different languages, using methodological procedures that include the study of the corpus and the classification of metaphors that are based on the conceptualization of the LOVE entity in the original text. The aim of this research is therefore to point out the importance of metaphoricality and the entity LOVE in the conceptual field, as well as communication between two typologically different languages and the way in which these metaphors are realized.

Key words: metaphors of love; conceptual metaphor theory; translation theory; universal and culture-specific metaphors

Adresa autorice
Author's address

Milea Ajduk Kurtović
Sveučilište u Mostaru
Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti
milea.ajduk.kurtovic@fpmoz.sum.ba

